

ПРЕС КЛИПИНГ

11. јануар 2018.

НАСЛОВИ

Нова препрека Грчкој, ово је услов за рату (стр.3)

Радницима 200 ЕУР, скраћују ли и радну недељу? (стр.3)

Формула за виши стандард (стр.3)

"Фијат" по плану (стр.4)

Број запослених и пензионера скоро исти (стр.5)

Стаж у иностранству: Захтев за пензију по месту пребивалишта (стр.6)

МАТ: Новац од концесије не би требало да оде у потрошњу (стр.7)

Николић: Брза редуција јавног дуга, мањи за 1,4 милијарде (стр.8)

У месту тапкају 30 бања и 300 термалних извора (стр.8)

Висока оцена за реформе (стр.10)

Неке породиље су и даље на боловању (стр.11)

Почела производња у Фијату (стр.12)

МАТ: Нема капиталних пројеката (стр.13)

МАТ: Субвенције не доприносе стварању конкурентне привреде (стр.14)

Готов зимски одмор, Фијат креће производњу у обе смене (стр.15)

ПАРАДОКС Управа Царина заради 40 одсто СВАКЕ ДРЖАВНЕ ПЛАТЕ, а за то време њихови запослени примају најмање новца (стр.16)
Светска банка: У Србији раст БДП три процента, у евро зони 2,5 одсто (стр.17)
Ранка Мишић, председница Савеза синдиката РС, за "ЕуроБлиц": Власт признала да Закон о раду не ваља, мораће да се мења (стр.17)

Нова препрека Грчкој, ово је услов за рату

Извор: Бета

Атина -- Грчка Влада проследила је парламенту на ратификацију пакет реформи по захтеву кредитора, који укључује меру која ће синдикатима отежати организовање штрајкова. Предлог закона који је објављен је нова препрека коју Грчка мора превазићи да би добила нову рату кредита у вредности од 5,5 милијарди евра од својих европских партнера. Влада коју предводи левичарска Сириза наводи да нове реформе не укључују смањење профита и додаје да очекује да ће их парламент усвојити 15. јануара. Синдикати су снажно критиковали одредбе о штрајковима. Десетине људи учествовало је у протесту Комунистичке партије код Министарства рада.

Радницима 200 ЕУР, скраћују ли и радну недељу?

Извор: Цапитал.ба

Франкфурт -- Немачки синдикат радника "ИГ Метал" саопштио је да ће појачати штрајк очу нове рунде преговора са послодавцима. Они траже повећање зарада и право на скраћивање радног времена за 3,9 милиона немачких радника. "Кренули смо са штрајковима упозорења и њих ћемо проширити наредних дана", рекао је шеф "ИГ Метала" Јерг Хофман њемачком листу "Пасауер ноје пресе". Око 80.000 немачких индустријских радника ступило је у штрајк од почетка прошле седмице, а додатни штрајкови најављени су за данас. Синдикат тражи повећање зарада од шест одсто, као и смањење броја радних сати са 35 на 28 недељно, као и стално запослење за раднике у сменама након две године и за оне који морају да се брину о деци или старијим члановима породице. Послодавци су понудили повећање плата за два одсто и једнократну помоћ око 200 евра у првом кварталу. Такође, послодавци су одбацили скраћење радне недеље.

ПОЛИТИКА ONLINE

Формула за виши стандард

Аутор: [Александар Микавица](#)

Годишњим повећавањем бруто домаћег производа од најмање пет одсто, просечни доходак по становнику региона југоисточне Европе достигли бисмо крајем следеће деценије

Пожељан сценарио нашег развоја

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Реалан БДП у процентима	1,9	3,5	3,5	4	4,5	5	5	5	5
БДП у милионима евра по текућем курсу	36.519	39.344	41.324	43.856	46.766	50.109	53.690	57.727	61.638
Реална стопа раста фиксних инвестиција	7,2	12	11	11,1	11,2	7,1	7,1	5	5
Учешће фиксних инвестиција у БДП	19	20,5	22	23,5	25	25,5	26	26	26
Удео СДИ у БДП у процентима	5,7	6,2	6,6	7,1	7,5	7,7	7,8	7,8	7,8
Потрошња, реалан раст	0,9	2,3	2	2,4	2,6	4,4	4,4	5	5
Потрошња, проценат БДП-а	88,2	87	85,8	84,5	83	82,5	82	82	82
Коефицијент отворености економије, проценат БДП-а	117,2	124,9	136,2	147,1	157,9	168,8	180,6	193,1	206,6
Извоз робе и услуга, проценат БДП-а	54,5	58,2	63,7	69	74,5	79,9	85,8	92,1	98,8
Увоз робе и услуга, проценат БДП-а	62,7	66,7	72,5	78,1	83,5	88,9	94,8	101,1	107,8
Салдо робе и услуга, проценат БДП-а	-8,2	-8,5	-8,8	-9	-9	-9	9	-9	-9
Салдо текућег биланса, проценат БДП-а	-4,6	-5,1	-4	-4,1	-3,9	-3,7	-3,6	-3,5	-3,4
Девизне резерве НБС у милионима евра	10.800	11.300	12.300	13.300	14.500	15.800	17.400	18.270	19.184
Девизне резерве у месецима увоза робе и услуга	5,7	5,2	4,9	4,7	4,5	4,3	4,1	3,8	3,5
Стање спољнег дуга у милионима евра	23.275	22.494	22.879	22.260	21.799	22.724	24.272	25.175	27.421
Стари дуг	18.494	15.176	12.954	9.613	6.500	5.011	4.020	2.219	1.576
Ново задужење	2.650	4.888	7.194	9.616	11.949	14.082	16.321	18.725	21.314
Краткорочни дуг	2.130	2.430	2.730	3.030	3.330	3.630	3.930	4.230	4.530
Стопа сервисирања спољнег дуга у процентима	21,5	20,1	15,5	17,7	14,8	8,8	6,9	7,7	5
Спољњи дуг /извоз робе и услуга у процентима	116,9	98,2	86,9	73,5	62,5	56,7	52,7	47,5	45
Спољни дуг / БДП, у процентима	63,7	57,2	55,4	50,8	46,6	45,3	45,2	43,8	44,5

Извор: аутори Стојан Стаменковић, Милadin Ковачевић и Иван Николић

Да бисмо крајем следеће деценије достигли просечни доходак по становнику региона југоисточне Европе (ЈИЕ), годишња стопа раста бруто домаћег производа (БДП), то јест свега створеног у Србији, требало би да достигне најмање пет одсто.

Ово под условом да привредни раст земаља ЈИЕ у том периоду буде до три одсто годишње.

Наведену формулу за достизање брзине економског раста земаља у окружењу јуче су јавности саопштили аутори издања Економског института „Макроекономске анализе и трендови” (МАТ). Као што је „Политика” јуче писала, у последњих пет-шест година наша земља је остварила укупни привредни раст од око шест одсто, док је, у исто време, просечан раст земаља централне и источне Европе био 15 одсто, а Румуније чак 25 процената.

вечерње
НОВОСТИ
SRBIJE

"Фијат" по плану

Аутор: П. Ж.

Први радни дан крагујевачке фабрике

ЗА раднике обе смене фабрике "Фијат Крајслер аутомобили Србија" данас је био први радни дан после зимског колективног одмора на који су отишли средином децембра.

Радници прве смене дан раније су били ангажовани на четворочасовној пробној производњи која је уобичајена после дужег прекида рада.

Председник Самосталног синдиката ФКА Зоран Марковић каже да је уверен да ће "Фијат" сигурно остати у Крагујевцу, као и да ће бити продужен уговор са том компанијом потписан 2008. године, који истиче у овој години.

- Ова 2018. је та пресудна година у којој треба да се обнови уговор или да се прошири. Свесни смо да ће ово бити и једна од тежих и динамичнијих година, и што се тиче Владе и саме компаније око преговора, а самим тим и производње у компанији - рекао је Марковић.

Број запослених и пензионера скоро исти

Аутор: Ј. Ж. С.

Партија уједињених пензионера упозорава да је садашњи пензиони систем неодржив на дуже стазе. Успешне компаније требало би да формирају фонд који би послужио као резерва за исплату пензионих чекова

УКОЛИКО се у Србији наставе садашњи популациони и економски трендови који утичу на финансијску одрживост пензијског система, ускоро може доћи до ситуације да пензије буду на нивоу основне социјалне помоћи или тек нешто више од тога, сматрају у Партији уједињених пензионера Србије.

ПУПС је навео да је обавезно пензијско осигурање, какво данас функционише у Србији, осмишљено као процес у којем тренутно запослени уплаћују средства у пензиони фонд да би могле да се исплаћују пензије, као и да је за функционисање тог процеса потребно да три запослена уплаћују средства од којих ће се исплаћивати пензија једног пензионера, односно да однос броја пензионера и броја запослених буде барем 1:3.

- Идеја је да треба градити нови систем, односно формирати фонд који би био гаранција за редовне исплате пензија - каже Момо Чолаковић из ПУПС-а. - То би било везано за капиталну добит великих јавних компанија које би део профита уплаћивале у тај фонд. Идеја је преузета из Француске и западних земаља којом би се надоместио недовољан број радника.

ПУПС је упутио позив свим политичким партијама да отворе дијалог о проналажењу начина за промену пензијског система, који је у садашњем облику неодржив.

Додатни проблем, сматрају у ПУПС-у, донела је информатичка експанзија и технолошки напредак у свету, као и све већа аутоматизација производних процеса. Компаније са технолошки интензивним процесом рада, а мањим учешћем радне снаге које остварују изузетно високе профитне стопе, требало да буду међу зачетницима посебног фонда који би служио као резерва за случај проблема у редовном функционисању исплата пензија.

- Када би сви незапослени нашли посао, тај однос не би био довољан за одрживост оваквог пензијског система - сматрају у ПУПС-у. - Проблем финансијске одрживости пензијског система уколико се број запослених смањује а број пензионера расте, државе превазилазе повећањем запослености, продужењем радног века или гаранцијом државе која из буџета обезбеђује недостајућа средства за исплату пензија, а понегде се формирају резервни фондови са истом наменом.

СТАЛНО СМАЊЕЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ

СРЕДИНОМ прошлог века однос броја пензионера и броја запослених био један према пет, што је идеалан однос за функционисање пензијског система са текућим финансирањем. Почетком шездесетих тај однос је достигао и један према шест, али је почетком седамдесетих пао на 1 према 3,5, што се одржало и осамдесетих, да би почетком деведесетих тај однос пао на 1 према 2,5. Почетком овог века овај однос додатно пада.

ПЕТИНА ПРИМА НАЈНИЖИ ИЗНОС

Просечна пензија у Србији износи око 25.000 динара, а највећи проценат пензионисаних, око 21 одсто, прима између 10.000 и 15.000 динара, док 131.000 најсиромашнијих добија пензију мању од 10.000 динара. Већ три године се пензије не изједначавају са растом цена, док је усклађивање са растом зарада престало 2003. године.

Стаж у иностранству: Захтев за пензију по месту пребивалишта

Аутор: Ј. Ж. С.

Како да што лакше саберете стаж уколико сте провели радни век у Србији и иностранству: За државе са којима немамо споразуме свако мора појединачно да се обрати тамошњим фондовима

СВИ они који су део стажа остварили у иностранству и желе да им се он узме у обзир у коначни обрачун пензије требало би да поднесу захтев Фонду према месту пребивалишта. То значи, да наши људи који су радили и ван земље молбу предају нашем Фонду ПИО и овакав принцип важи за 29 држава са којима Србија има потписане међународне споразуме о социјалном осигурању. За државе са којима немамо овакве споразуме свако ће морати појединачно да се обрати тамошњим фондовима како би му се признао стаж.

Како објашњавају у Фонду ПИО људи који су радили и у иностранству често имају недоумицу који је најбољи начин да остваре своја права.

- Пракса показује да поједини осигураници шаљу поштом појединачно захтеве тамо где су остварили највише година стажа, или из које очекују повољнији износ пензије, а било је случајева да том приликом не пријаве стаж у Србији због страха да би српска пензија могла неповољно да утиче на инострану - кажу у Фонду. - Циљ међународних споразума је да се олакша остваривање права и умање трошкови осигураницима. Захтев поднет у једној држави сматра се захтевом за пензију у свим државама у којима осигураник има стаж.

Надлежни објашњавају да би се поступак правилно спровео важно је да подносилац захтева наведе све државе у којима је радио и да поднесе одговарајуће доказе. Уколико их не поседује требало би да што прецизније наведе послодавце и тачна места и периоде рада.

- Ово се односи на запослење, на самосталну делатност или на било који други рад за који је према прописима предвиђено обавезно социјално осигурање - кажу у ПИО. - По подношењу захтева, прва обавеза Фонда је да утврди пензијски стаж навршен у Србији. Уколико је трајање тог стажа довољно за остваривање права на пензију доноси се решење и утврђује право на самосталну пензију.

Када се донесе решење, у све државе у којима је навршен стаж упутиће се одговарајуће обавештење о захтеву, уз потврду стажа навршеног у нашој земљи. Ово значи да остваривање права на пензију у Србији не значи да су услови испуњени и у иностранству, па је могућа ситуација да старосни пензионер мора да се чека навршење још неке године живота, или да инвалидски пензионер не испуњава стране услове за инвалидску пензију.

- Могућа је, међутим, и обрнута ситуација, односно да су услови друге државе "блажи" па да осигураник раније добије пензију из иностранства него у Србији - кажу у Фонду. - Када испуни услове, опет подноси захтев и то у држави у којој живи, без обзира што се то односи само на инострану пензију.

Уколико је осигураник радио у Србији, а у време испуњења услова за пензију има пребивалиште у другој држави, захтев за пензију подноси носиоцу те државе који ће спровести све потребне радње у поступку и затим о захтеву обавестити наш Фонд. Управо у циљу да се поступци спроведу правилно и да се избегне потреба за каснијим изменама у утврђеним правима, увек је у захтеву потребно навести сав остварени стаж, без обзира на то у којој земљи се захтев подноси.

УТВРДИТЕ СТАЖ РАНИЈЕ

У случају да стаж навршен у Србији није довољан за испуњење законских услова за пензију, неопходно је затражити потврде стажа из свих земаља у којима је тај осигураник радио. Пошто оваква ситуација може и знатно да одложи почетак коришћења пензије, пожељно је да осигураници и пре подношења захтева, од Фонда траже утврђивање стажа у иностранству. По пријему потврда и испуњењу услова, решењем ће се утврдити право на сразмерну пензију, а у купан стаж ће се сабрати или само инострани стаж који уз српски чини довољан збир за

испуњење услова. На пример, према свим споразумима закљученим са државама насталим на подручју СФРЈ, стаж у трећој држави се узима у обзир само уколико је он услов за остваривање права.

НИЖЕ ЗАРАДЕ НЕ УМАЊУЈУ ИНОСТРАНИ ЧЕК

ПРИ одређивању висине пензије, у обрачун се узимају искључиво зараде остварене у Србији. Затим се висина пензије одређује као да је сав урачунат стаж навршен у Србији, а потом се од тако добијеног износа обрачунава сразмеран део који одговара уделу српског стажа у укупном трајању. Сличан принцип примењују и друге државе, па тако не може да се догоди да, на пример, ниже зараде у Србији умање француску, словеначку, или канадску пензију. Корисник сразмерне пензије у Србији може да буде корисник самосталне пензије у другој држави, или чак може да користи и другу врсту пензије, па тако српски старосни пензионер може у другој држави да користи инвалидску или породичну пензију.

МАТ: Новац од концесије не би требало да оде у потрошњу

Извор: Танјуг

БЕОГРАД: Средства од концесије београдског аеродрома Никола Тесла не би требало да оду у потрошњу, већ у инвестиције, сматрају стручњаци часописа МАТ (Макроекономске анализе и трендови).

Уредник МАТ-а Иван Николић је одговарајући на питање новинара, у Привредној комори Србије, како ће се новац од концесије одразити на финансије рекао да ће "410 или 420 милиона евра отићи у буџет", пошто ће остатак од 501 милиона евра отићи малим акционарима.

Каже да тај новац није велики износ који може нешто да промени, али да ће свакако имати позитиван утицај:

"Може да се појача раздуживање према споља, може као подршка инвестиционим пројектима. Ми, иначе, немамо проблем са ликвидношћу буџета за финансирање пројеката, већ је проблем са самим пројектима и њиховом реализацијом".

Додао је да је добро што је обезбеђен додатни финансијски стимуланс и да је "сада посебно важно да постоје ургентна места у који би тај новац морали да уложимо".

Стојан Стаменковић из МАТ-а истиче да је важно да тај новац не оде у потрошњу, као што је било 1996. годије, "када је Телеком био продат Италијанима и када је тај новац отишао у потрошњу".

"То је подигло индустријску производњу у периоду од свега пет или шест месеци и онда је било чица мича и завршена прича. Тај новац не би смео да иде у потрошњу", нагласио је Стаменковић.

Сарадник МАТ-а Махмуд Бушатлија је рекао да би тај новац требало уложити у нешто још профитабилније од београдског аеродрома.

Влада Србија је концесију над београдским аеродромом поверила француској компанији "Ванси ерпорте", која је победила на тендеру, а Французи су понудили 501 милион евра за 25 година, уз инвестициону обавезу од 732 милиона евра, док ће годишња такса на концесију бити од пет до 16 милиона евра.

Концесија од 25 година која покрива финансирање, рад, одржавање, проширење и надоградњу постојећег аеродромског терминала и писта.

Из те компанија поручују да очекују да уговор о концесији званично буде потписан у првом кварталу ове године, када ће и званично преузети управљање "Теслом".
Главни извршни директор "Ванси концесија" и председник "Ванси ерпортс", Николас Нотеберт (Николаас Нотебаерт), изјавио је да ће београдски аеродром бити седиште француске компаније у централној и источној Европи.

Николић: Брза редуција јавног дуга, мањи за 1,4 милијарде

Извор: Танјуг

БЕОГРАД: „У Србији је приметна брза редуција јавног дуга, који је крајем 2017. био мањи за скоро 1,4 милијарде евра у односу на децембар 2016, изјавио је данас уредник часописа МАТ Иван Николић.

"Још је занимљивије и значајније да је та редуција у потпуности последица смањења дуга према иностранству, односно спољњег дуга, чак у висини од 1,652 милијарде евра", рекао је Николић у Привредној комори Србије.

Николић је казао да је у новембру 2017. стабилизована динамика индустријске производње, а задржан је висок ниво прерађивачке индустрије.

"То је добро, а добро је и што је нешто бржа инвестициона активност, инфлација је јако ниска и стабилна већ месецима уназад и готово је поклопљена са централном пројекцијом НБС. Са друге стране, јавне финансије су потпуно под контролом", навео је он.

Рекао је да је у новембру забележен благи дефицит, али је у периоду јануар - новембар 2017. и даље јако висок суфицит.

"Мало мање је добро да се шири спољнотрговински дефицит као резултат бржег раста увоза у односу на извоз, као последица високог увоза робе намењене за репродукцију, расте увоз горива што је последица раста цена сирове нафте на светским тржиштима", каже Николић.

Подсетио је да је нафта достигла тренутно највишу цену у последње две и по године са тенденцијом даљег раста.

У месту тапкају 30 бања и 300 термалних извора

Аутор: Љ. Малешевић

Већ неколико година најављује се приватизација српских бања, које су данас великим делом запуштене и уништене.

Почетком 2015. године приватизација српских бања привремено је одложена јер је део њих био у спору државе и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, иако је неколико месеци пре тога, 2014. Влада Србије формирала Радну групу са задатком да те спорове споразумно оконча, односно да се бави статусом бања које су понуђене на продају. Та радна група била је задужена и да сачини посебан програм за приватизацију бања да се не би догодило да већина њих оде у продају заједно с изворима лековите воде.

Када је крајем 2016. године Влада Србије схватила да посао стоји на мртвој тачки готово две године само због тога што се није довољно радило на решавању спора државе и РФ ПИО, надлежним државним институцијама дат је рок од 60 дана да реше имовинскоправне проблеме око власништва над бањама, да би се коначно могло ући у процес приватизације десет српских бања. Рок је испоштован, али ни током 2017. године од приватизације бања није било ништа. Сада министар трговине, туризма и телекомуникација Расим Љајић каже да је Влада Србије поново формирала Радну групу за приватизацију и решавање проблема бања. Прецизира да је

она већ одржала један састанак, на којем су се бавили проблемима Куршумлијске бање, која је, како је оценио, у катастрофалном стању и не ради годинама.

– Група људи која управља Луковском и Пролом бањом заинтересована је да стави у функцију и Куршумлијску бању – објаснио је Љајић. – Дали смо задужења појединим институцијама да утврде на који начин да решимо имовинскоправне послове у тој бањи да би она могла ићи у процес продаје имовине. То би могао бити успешан модел, који би се онда примењивао и на друге бање и рехабилитационе центре у Србији.

Министар Љајић истиче да је тренутно стање у којем се ништа не мења неодрживо и да сви имају штету од тога, наводећи да су бање један од три кључна ресурса у туристичкој понуди Србије.

– Србија има више од 300 термалних извора и преко 30 активних бања које би могле бити стављене у функцију уз улагања. Постоје предуслови да бање буду једна од важних туристичких понуда Србије јер ће се будући раст туристичког промета базирати на здравственом туризму – закључио је Љајић.

Списак за приватизацију

У првом пакету приватизације бања на списку су се нашле: специјална болница Бујановац, бања Ковиљача, Нишка бања, Златибор, Сокобања, Рибарска бања у Крушевцу, „Меркур” у Врњачкој Бањи, „Гејзир” у Сијаринској бањи, као и Институт за лечење и рехабилитацију у Нишкој бањи и „Термал” у Врднику”. У тим лечилиштима било је запослено око 2.400 радника.

Судски спорови око имовине српских бања грађених и новцем Фонда ПИО, односно свих који су партиципирали у том фонду, развлачили су се годинама, тако да је приватизација започета још 2008. године морала да буде заустављена. Но, у самом Фонду ПИО истицали су спремност за договор с државом о власништву. Нема званичног извештаја о томе докле је стигла Радна група која је формирана 2014. године и да ли је за три године успела да направи план приватизације српских бања. Оно што се зна је да је Државно правобранилаштво успело да се договори с Фондом ПИО о судском поравнању те да је након тога остало још да се заврши технички део посла. Без доношења одлука о завршеном поравнању, власништво над бањама не може бити уписано у Катастар непокретности, што је веома важно за израду процене капитала којим оне располажу. Тај посао је већ поверен консултантској кући „Беоконекс”, која је требало да прецизира шта је то што се инвеститорима нуди и цене испод које бање на тржишту не би требало понудити.

Сада ће нова Радна група морати или да настави оно што је претходна започела или да крене од самог почетка, а то значи да прво утврди шта је урадило Државно правобранилаштво, а да се потом доносе одлуке о упису власништва над бањама у Катастар непокретности. Тек након тога може се процењивати њихова вредност и као таква понудити потенцијалним инвеститорима. Хоће ли то бити урађено ове године, када већ није у претходне три, остаје да се види.

Висока оцена за реформе

Пише: Дејан Јововић, економиста - научни саветник

Осма ревизија актуелног стенд-бај аранжмана из предострожности, који је Србија склопила са Међународним монетарним фондом (истиче 22. фебруара 2018. године), успешно је окончана. Одбор извршних директора ММФ-а оценио је да је Србија, спровођењем договореног економског програма, остварила значајан напредак у више сегмената - поверење на тржишту подигнуто је на виши ниво, а остварен је и раст инвестиција, као и економских активности. Високо је оцењено и побољшање услова на тржишту рада, кретање инфлације близу пројектованог циља, убрзано смањење јавног дуга, као и екстерна позиција земље. Констатован је видан напредак у домену структурних реформи, али и указано на то да су потребни дубљи институционални резони како би се осигурао одржив привредни раст. Наставак реформи ће, тврде аналитичари ММФ-а, унапредити јавну администрацију и допринеће ефикаснијем пружању јавних услуга. Законом о буџету за 2018. створен је простор за капиталне инвестиције, док ће се кроз пореске олакшице додатно стимулирати раст запослености.

Оцењујући оквир монетарне политике као одговарајући, имајући у виду неизвесности на домаћем и иностраном тржишту, ММФ је поздравио флексибилност девизног курса домаће валуте, која је деловала у правцу апрецијације динара услед унапређених макроекономских фундамената и тржишних услова. У извештају ММФ-а констатовано је да су реформе у финансијском сектору довеле до јачања банкарског сектора који је сада у знатно бољој позицији да подржи економску активност, а похвале су изречене и на рачун спровођења стратегије за решавање проблематичних кредита. И мада не споре да је пословно окружење у Србији унапређено у ММФ-у указују да је још доста тога остало да се уради, нарочито кад је реч о преосталим предузећима у већинском државном власништву како би се унапредио начин њиховог управљања, инвестирања и ојачали административни капацитети. Сугерише се наставак пореских реформи и отклањање неизвесности у систему судства, чиме би се додатно подстакла пословна активност. Одбор извршних директора ММФ-а закључио је да је Србија успела да знатно ојача свој економски капацитет. И Влада се похвалила да смо успешно завршили трогодишњи аранжман, показујући да је Србија "стабилан и озбиљан партнер у најтежим околностима".

Ово је прилика и да се подсетимо колико је кредитних аранжмана, после 2000. године и обнављања чланства у ММФ-у, Србија склопила с том најутицајнијом светском финансијском институцијом. У децембру 2000, у оквиру хитне постконфликтне помоћи, ММФ је одобрио Србији износ од 185 милиона долара. Наредне, 2001. године, закључен је стенд-бај аранжман вредан 317 милиона долара, а 2002. године договорен је трогодишњи финансијски аранжман у износу од 829 милиона долара. Стенд-бај аранжман, вредан око 2,9 милијарди евра (560 одсто националне квоте у тој институцији), склопљен је 15. маја 2009. године, а истекао је 15. априла 2011. Коришћен је за подршку владином економском програму и девизним резервама, у условима снажнијег утицаја светске финансијске кризе од очекиваног. Повлачење транши кредита ММФ-а, требало је да обезбеди већу подршку влади у испуњавању циљева договорених са том институцијом, и да допринесе стабилизацији привреде.

За период 2011-13. година било је договорено закључење кредитног аранжмана из предострожности, у износу од око 1,1 милијарду евра, који је подразумевао могућност коришћења средстава за поуну девизних резерви у неким непредвиђеним околностима. Тај аранжман је, међутим, замрзнут после само пет месеци, јер је у државном буџету за 2012.

премашен договорени ниво задуживања. Овај аранжман имао је три главна циља. Први је да се Србија обезбеди од лошег утицаја могуће нове кризе, други - да буде подршка реализацији фискалне политике, а трећи - да утиче на побољшање инвестиционе климе. Замрзавањем договореног, а нереализованог, аранжмана ММФ је међународној заједници послао поруку да Србија не води кредибилну економску политику, негативни ефекти су се манифестовали кроз повећање камата и мањи прилив страних инвестиција а последице су осетили и девизно тржиште, као и тржиште јавног дуга, али и неки макроекономски параметри. ММФ је, иначе, у претходних дванаестак година неколико пута одлагао ревизије аранжмана са Србијом, због непоштовања договорених буџетских ставки и економских реформи.

Глобалне финансијске организације, ММФ и Светска банка, које имају ригорозне захтеве за штедњу, тражиле су средином 2014. године, уштеду од 400 милиона евра у буџету, као и да нова влада смањи пензије за 25 одсто, односно да просечна пензија износи 43 одсто просечне плате, а плате у јавном сектору за 20 одсто. Инсистирао је и на смањењу трошкова на свим нивоима, затим да се поопште услове за пензионисање, обуставе гаранције за државне фирме и реши проблем предузећа у реструктурирању. Према њиховим "рачуницама", у јавном сектору је требало да се отпусти 15 одсто запослених. Трогодишњи кредитни стенд-бај аранжман из предострожности у износу од 1,2 милијарде евра, који је Србија закључила са ММФ у фебруару 2015, не подразумева нови зајам за јачање девизних резерви, јер је "Србија довољно ликвидна, те јој кредит није потребан" (девизне резерве су око 10 милијарди евра). Ако Влада Србије одлучи да повуче та средства, новац ће бити усмерен у девизне резерве.

Неке породиље су и даље на боловању

Пише: М. Обрадовић

*** У Ер Србији нису могли да потврде да ли ће преосталим женама бити продужен уговор када окончају боловање**

"Од 28 жена које су на трудничком или породилском боловању у фирми Ер Србија граунд сервисиз, њих 27 је и даље на боловању, а само једној је истекао уговор 11. новембра и није јој продужен.

Половина њих је на трудничком боловању, после чега имају право и на породилско и некима уговори истичу тек у 2019. години", огласили су се из Ер Србије три дана након првобитно постављених питања у вези с тврдњама младих мајки запослених у овој компанији да су остале без посла зато што су се одлучиле да роде децу.

У телефонском разговору портпарол Ер Србије није објаснио зашто толико дуго нису одговарали на захтеве за коментар послате у два наврата, у петак 5. јануара и понедељак 8. јануара, али је инсистирао да је у тексту Данаса из јучерашњег броја начињена материјална грешка и да 27 жена није добило отказ. Ипак, није могао да одговори да ли је истина да им након истека боловања неће бити продужени уговори.

Истовремено, јуче се редакцији Данаса обратило још жена којима је саопштено усмено да након истека породилског боловања не могу да рачунају на наставак уговора. Милица Фелбаб тврди да је и она једна од мајки којима је саопштено да за њу више нема места.

- Ја сам једна од жена које су добиле отказ након породилског боловања. Превремено сам се породила и због здравственог стања детета продужила сам породилско на боловање за негу детета још шест месеци. Два дана пред истек боловања, примила сам телефонски позив да сам сувише дуго била на боловању и да ми се због тога неће продужити уговор. То је било у фебруару 2017. године - наводи она.

Теодора Стефановић којој уговор истиче 15. јануара и за коју у Ер Србији тврде да је и даље запослена, рекла нам је да је добила позив да раздужи униформу, дозволу за кретање по аеродрому и потпише решење о истеку уговора.

С обзиром на званичну и стратешку оријентацију државе да се посвети решавању проблема депопулације, а која се огледа у прављењу стратегије подстицања рађања, затим оснивању Савета за популациону политику и припреми закона о финансијској подршци породици са децом који би требало да буде усвојен ове године, остављање мајки без посла након истека боловања у државној компанији оставља горак укус у устима.

Зорана Михајловић, потпредседница Владе Србије, министарка саобраћаја, грађевине и инфраструктуре и председница Координационог тела за родну равноправност, у писаном одговору Данасу истиче да у Нацрту закона о родној равноправности који је припремило Координационо тело, постоје механизми којима се труднице и породиље у радном односу штите од премештања на друга радна места током трудничког и породиљског боловања.

- Од компаније Ер Србија сам добила информацију да вест коју сте данас објавили не одговара у потпуности чињеницама и верујем да ће вам ова компанија пружити детаљније информације. Али, пошто се ради о женама који су труднице или породиље и као неко ко се бори за већа права жена замолила сам директора Аеродрома да још једном провери све детаље. И уколико постоји иједна трудница или породиља која је остала без посла или уговора, да оне имају приоритет на пролеће када буду ангажовани нови радници на Аеродрому - наводи се у изјави Михајловић. Тражили смо коментар и од Славице Ђукић Дејановић, министарке без портфелла задужене за демографију и популациону политику, али га до краја дана нисмо добили. Такође, из кабинета премијерке Ане Брнабић су нам саопштили да зато што су из Ер Србије добили информацију да "28 трудница није добило отказ" нису желели да коментаришу.

Почела производња у Фијату

Пише: ФоНет

У компанији Фиат Крајслер аутомобили (ФЦА) јутрос је почела производња модела фиат 500Л, после зимског колективног одмора који је почео 12. децембра.

Председник Самосталног синдиката ФЦА Зоран Марковић, рекао је ФоНету да се производња наставља у две смене у којима ће се производити по 200 аутомобила дневно.

У компанији ФЦА запослено је око 2.400 радника.

Он је подсетио да ове године истиче десетогодишњи уговор о заједничком улагању у крагујевачку фабрику аутомобила, потписан између Фиата и Владе Србије, додајући да у синдикату верују да ће уговора с том компанијом бити продужен, као и да ће Фиат сигурно остати у Крагујевцу.

Према нашим проценама 2018. година је пресудна јер очекујемо продужење и проширење уговора увођењем у производњу новог модела, што би донело већу упосленост радника. Извесно је да ће ова година бити динамична због предстојећих преговора Владе и Фиата, а самим тим и производње у компанији, рекао је Марковић.

Према његовим речима, радници ФЦА ће у фебруару примити јануарску зараду с другим делом повећања који је договорен прошлог лета у преговорима након вишенедељног штрајка.

По том договору зарада ће бити повећана за укупно 9,54 одсто, што значи да ће најнижа бруто основица за први платни разред износити 42.250 динара, рекао је Марковић.

Јутрос су, након зимског колективног одмора, почеле рад и кооперантске компаније у Индустријској зони "Грошница", које снабдевају деловима фабрику аутомобила.

МАТ: Нема капиталних пројеката

Пише: ФоНет

Економиста Стојан Стаменковић изјавио је данас да Србија сада нема проблем са извршењем буџета, пошто има суфицит у протеклих 11 месеци.

Али проблем је што је за тих 11 месеци реализовано само 63,4 милијарде динара капиталних расхода, што је за трећину мање од износа који је Законом о буџету био предвиђен за 2017. До тога долази јер се предвиђају средстава у буџету, а нема спремних пројеката у које би се то могло уложити, истакао је Стаменковић на представљању новог броја часописа Макроекономске анализе и трендови (МАТ).

Он је рекао да се динамика инвестиција у Србији поправља, али је још недовољна и инвестиције морају да расту брже, а потрошња спорије.

Да би инвестиције достигле удео од 25 одсто БДП, и тиме обезбедиле стабилан дугорочни привредни раст, њихов просечан годишњи раст би морао бити између 11 и 12 одсто, навео је он. Према његовој оцени, кључни структурни проблем Србије је низак технолошки ниво производње који не генерише раст, па због тога субвенције за отварање радних места не утичу на раст инвестиција и привреде, већ могу бити и контрапродуктивне.

Како је Стаменковић, држава плати неком инвеститору за отварање радних места у неконкурентној производњи, а када истекне период субвенција, инвеститор то затвара.

Србија би у наредној деценији морала да достигне привредну стопу раста од најмање петодсто годишње, како би крајем деценије достигла просечан доходак по глави становника у југоисточној Европи, изјавио је Стаменковић.

Према његовим речима, претпоставке да се обезбеди такав раст нису само добра воља, већ и убрзани раст инвестиција, модернизација инфраструктуре и ефикаснији јавни сектор, технолошка модернизација и квалитетније образовање.

Како је рекао, новац за инфраструктурне пројекте би могао да се усмери из концесије за Аеродром.

У условима фискалне консолидације и суженог фискалног простора, земља је упућена на структурне реформе, пре свега на реформу јавног сектора, што је услов за подизање стопе привредног раста до нивоа који би обезбедио смањивање заостајања Србије, повећаног запошљавања и општег нивоа стандарда грађана, навео је Стаменковић у анализи у новом броју часописа Макроекономске анализе и трендови (МАТ).

Уредник МАТ Иван Николић је оценио да држава прихвата инвеститоре ниског технолошког процеса производње, па иако они запошљавају и извозе, не доприносе расту.

Због тога би, како је рекао, инвестиције убудуће требало преусмерити на инвеститоре који ће поправити технолошку привредну структуру у Србији.

Николић је навео да се јавни дуг Србије брзо смањује.

Јавни дуг је у односу на децембар 2016. нижи за готово 1,4 милијарде евра, а још значајније је да је та редукација последница смањења спољног дуга за чак 1,65 милијарде евра, подвукао је он, али је упозорио да није добро што због већег увоза расте спољнотрговински дефицит.

МАТ: Субвенције не доприносе стварању конкурентне привреде

Аутор: [Бета/Војислав Стевановић](#)

Да би Србија по привредној снази престигла земље југоисточне Европе, инвестиције би требало да се из године у годину увећавају 11 до 12 одсто, оценили су економисти окупљени око часописа Макроекономске анализе и трендови (МАТ).

Кључна претпоставка за то је, кажу, даље побољшање рејтинга земље. Но, осим износа инвестиција, упозоравају да је и њихова структура проблематична - Србија је на технолошки ниском нивоу.

Државне субвенције за привлачење инвеститора биле су, додају, сврсисходне, али данас не доприносе стварању конкурентне привреде - могу чак бити и контрапродуктивне.

"Држава плати ономе да отвори радна места и неку производњу која је неконкурентна. И кад та субвенција истекне, онда је његова производња неконкурентна и он, неки то и раде, затвори радњу", оцењује економиста Стојан Стаменковић.

"Они јесу запошљавали, и то је одлично. Али они су извозили и извозе, и то је одлично, али на неки начин мање доприносе самом порасту БДП-а. Долази време селективности управо тих активности државе. Субвенције, ако и остану, немам ништа против, али да се преусмере на оне инвеститоре који би нашу технолошку структуру мењали", сматра Иван Николић из Економског института.

Новац од концесије за инвестиције

Економисти су оценили да Влада Србије никако не сме да за потрошњу искористи око 420 милиона евра, колико ће добити од концесионара београдског аеродрома "Никола Тесла", већ да тај новац употреби за инвестиције.

Стаменковић је рекао да не би смела да се понови ситуација из 1996. године када је продата компанија Телеком Србија и новац потрошен за краткорочне потребе.

"Тај новац који се добије од концесионара треба инвестирати, али је проблем што држава нема спремних пројеката", рекао је Стаменковић.

Сарадник МАТ-а Миладин Ковачевић сматра да би Влада Србије новцем од концесије требало да формира гаранцијски фонд за време када се финансијске околности у свету погоршају и када камате на кредите више не буду ниске као сада.

"Тај фонд би био нека врста сигурности за време када новчане позајмице више неће бити јефтине", рекао је Ковачевић.

Није добро што расте спољнотрговински дефицит

Увоз робе у Србију је у новембру 2017. године порастао за 21 одсто, док је стопа раста извоза смањена на девет одсто, па се повећава спољнотрговински дефицит, упозорио је Николић.

Највише су се, како каже, увозили сирова нафта и гас, основни метали, пољопривредни и метални производи, електрична опрема, фармацеутски производи и моторна возила и приколице.

"Није добро то што се шири спољнотрговински дефицит, али је добро то што је стабилизован раст индустријске производње, убрзан раст инвестиција, као и што је смањен јавни дуг од децембра 2016. године до новембра 2017. године за 1,4 милијарде евра", рекао је Николић.

Додао је да држава не реализује капиталне издатке по плану и да је за 11 месеци прошле године утрошено 67 одсто од планираних средстава.

Србија мора да реализује структурне реформе

Стаменковић рекао је да ће се привреда Србије у наредних десетак година суочити са "неколико изазова".

"Србија мора да реализује структурне реформе, пре свега јавног сектора да би могла да подигне стопу привредног раста и смањи заостајање за земљама југоисточне Европе", рекао је Стаменковић.

Ако планира да стигне те земље Србија би, према његовим речима, морала да има стопу раста бруто домаћег производа (БДП) од најмање пет одсто годишње, под условом да њима доходак по глави становника расте по стопи од три одсто.

Да би се то остварило неопходно је, како је рекао, убрзано повећати инвестиције, модернизовати инфраструктуру, јавни сектор учинити ефикаснијим, индустрију технолошки модернизоватиу како би се повећао извоз и обезбедити квалитетније образовање и примену знања у производњи.

"За дугорочан привредни раст неопходно је да учеше инвестиција у БДП достигне 25 одсто, што значи да би просечан годишњи раст у наредне четири године требало да износи од 11 до 12 одсто", рекао је Стаменковић.

Од 2027. Србији може недостајати радна снага

Он је истакао да Стратегија развоја енергетике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године која је донета у Скупштини Србије 2015. године предвиђа да инвестиције у енергетику износе 11,1 милијарду евра, али да и то обезбедило раст БДП од само три одсто.

"Ако се као циљ постави раст БДП од пет одсто у енергетику је неопходно инвестирати 15 милијарди евра", рекао је Стаменковић.

Посебан проблем, према његовим речима, може настати 2027. године када ће због демографског кретања недостајати радна снага због чега би могла да буде повећана надница изнад стопе инфлације.

То би, како је рекао, смањило конкурентност производње и успорило економску активност.

Готов зимски одмор, Фијат креће производњу у обе смене

Извор: [Бета](#)

Радници фабрике Фијат Крајслер аутомобили Србија сутра се враћају на посао у обе смене, после зимског колективног одмора који је почео 12. децембра.

Према речима председника Самосталног синдиката те фабрике Зорана Марковића, данас су радници прве смене били ангажовани на такозваном старт апу, односно четворочасовној пробној производњи, која је уобичајена после дужег прекида рада.

"Наше хале и погони су спремни за производњу у 2018. години и очекујемо стандардну производњу 200 јединица у првој и 200 у другој смени. Надамо се да ће сви запослени у овој години да буду упуслени, што би значило добре зараде и добре услове рада", рекао је Марковић. Он је рекао да као представник синдиката верује да ће Фијат сигурно остати у Крагујевцу и да ће бити продужен уговора с том компанијом који је закључен пре десет година.

"2018. година је та пресудна година у којој треба да се обнови уговор или да се прошири, тако да ће према нашем сагледавању ова година бити једна од тежих и динамичнијих година, и што се тиче Владе, и саме компаније око преговора, а самим тим и производње у компанији", рекао је Марковић.

Он је изразио жаљење што се у фабрици још увек ради само на моделу "500Л" за којег се каже да је "стари" модел, односно његовој рестилизованог варијанти.

"То је прелазно решење или прелазни моменат до доласка новог модела који стално очекујемо и призивамо, да кажемо, и Владу Републике Србије као мањинског власника компаније и саму

компанију Фијат да крену у припрему за производњу новог модела који би усполио још веће капацитете и већи број запослених", рекао је Марковић.

Он је потврдио да ће радници ФЦА у Крагујевцу у фебруару примити јануарску зараду с другим делом повећања који је договорен прошлог лета у преговорима после штрајка.

"Са тим повећањем најнижа бруто основица за први платни разред биће 42.250 динара. Тиме је испуњен договор из летошњих преговора да нам се зарада повећа укупно за 9,54 одсто", рекао је Марковић.

ПАРАДОКС Управа Царина заради 40 одсто СВАКЕ ДРЖАВНЕ ПЛАТЕ, а за то време њихови запослени примају најмање новца

Аутор: Слађана Вукашиновић

Управа царина је за 11 месеци прошле године увећала наплату за 20 одсто у односу на исти период прошле године и тако својим приходима напунила скоро половину државне касе, иако је просечна плата у овој институцији само 38.000 динара.

Другим речима, ова институција је од наплаћених увозних дажбина, које подразумевају царинске таксе и ПДВ при увозу, држави донела 650 милиона евра више него што се од ње очекивало, што је 43 одсто укупног буџета. Ако би се превело на језик разумљив грађанима, у свакој плати у јавним службама уткано је 43 одсто новца које су прикупили цариници. Ипак, парадокс је да је њихова плата, и поред овако добрих резултата, најнижа, јер је просек 38.000 динара.

Тако ниска зарада све чешће постаје камен спотицања за реализацију постављених задатака јер све већи број радника напушта ову некада примамљиву државну службу. Зато је ово једна од ретких јавних служби у којој није било отпуштања радника јер су сами одлазили. Да би се то зауставило, Влада Србије је цариницима увећала плату од 1. јануара за 10, а не као осталим државним чиновницима, пет одсто.

У Министарству финансија кажу да је само овде направљен изузетак јер резултати од новембра 2013. до новембра 2017. године показују невероватан раст наплате дажбина.

- Упоредна анализа за 11 месеци 2013. са истим периодом 2017. године показује да је наплата већа за невероватних 50%. То значи да се у буџет слило 1,35 милијарди евра више него пре четири године. Подаци, закључно са новембром, показују да су увећали наплату у 2017. за више од 20 одсто у односу на план. Повећањем плата за 10, уместо пет одсто, препознат је значај рада службе на чијем ефикасном раду се годинама темељи готово половина буџета - кажу у Министарству финансија.

Да ли ће ово повећање зауставити одлив кадрова, неизвесно је, али оно што је извесно, то је да је за протекле четири године Управу царина добровољно напустило 518 запослених на одређено и неодређено. Милош Томић, в.д. директора Управе царина, мисли да хоће, иако ће и поред овог повећања, царински службеници остати на зачељу зарада у државној управи.

- Ми нисмо имали потребу за отпуштањем радника јер су они сами одлазили. У поступку рационализације државне управе, од 2013. до данас, осим 26 запослених који су добровољно прихватили социјални програм, Управу царина су по разним основама напустила још 343 запослена на неодређено време и 149 запослених на одређено време. Узрок одлива кадрова

лежи и у чињеници да је просечна зарада свега 38.000 динара. Најтежа ситуација је у ИТ сектору, где стручњаци који овај сложен и захтеван систем одржавају у свим његовим сегментима, одлазе због малих плата. Ми не можемо да будемо конкурентни са компанијама, које им нуде више и пружају могућност развоја и усавршавања. Запослени са високим образовањем, звањем дипломираног инжењера електротехнике или информатике, зависно од радног искуства, код нас имају плату од 35.000 до 54.000 динара - каже Томић за "Блиц".

Повишица од 10 одсто стимулација за останак

Директор Милош Томић каже да повећање плате од 10 одсто јесте неки вид стимулације да се остане у царини.

- То јесте један од начина да се заустави одлив стручних кадрова, али и да се цариницима помогне да превладају искушења тзв. егзистенцијално мотивисане корупције, пред којом не треба затварати очи. Толеранција на корупцију је сведена на нулту тачку, а о појачаним мерама унутрашње контроле говори и то да су током 2016. године спроведене четири акције привођења цариника у којима је за злоупотребу службеног положаја осумњичено њих 46 - наводи Томић.

Светска банка: У Србији раст БДП три процента, у евро зони 2,5 одсто

Извор:Ганјуг

Светска банка прогнозира да ће глобална економија у овој години остварити раст од 3,1 одсто, □то би био најбољи резултат у протеклих седам година, раст у еврозони биће нижи, 2,5 процената, док ће раст у Србији бити три процента.

Према прогнозама Светске банке, БДП Србије ће у наредним годинама расти по увећаним стопама - 2019. биће 3,5 одсто, а 2020. четири одсто, објављено је на сајту СБ у оквиру извештаја "Глобалне економске прогнозе".

СБ је саопштила и да је процена раста БДП Србије за 2017. годину два одсто, мање него што је прогнозирано, што је последица елементарних непогода, мраза и суше, који су током прошле године погодили нашу земљу.

Према предвиђањима Светске банке, америчка привреда би у 2018. требало да има раст од два и по одсто, кинеска економија 6,4 одсто, док се за привреду у оквиру еврозоне предвиђа раст од 2,1 одсто.

Ранка Мишић, председница Савеза синдиката РС, за "ЕуроБлиц": Власт признала да Закон о раду не ваља, мораће да се мења

Аутор:Маја Башић

Председница водећег синдиката великим успехом сматра то што ће Закон о раду, усвојен пре две године морати у измене, јер га је немогуће применити.

Према њеним речима, власт је тако коначно признала да су синдикалци били у праву кад су упозоравали да такав закон не треба усвајати.

То нам је, након две године, сатисфакција за драму коју смо преживљавали око Закона о раду. Оно што смо тада тврдили, сада је потврдила и Влада РС. Министарство рада је покренуло анализу примене овог закона, јер он не може да буде примењен у пуном капацитету, и то у најважнијим сегментима – каже Мишићева у интервјуу за "ЕуроБлиц".

Које области ће бити ревидиране?

Законом о раду мора да се посебно дефинише позиција колективног преговарања и колективног уговора. Правилником о платама који је општи акт, не могу се уређивати зараде. Устав каже да се зараде уређују Законом о платама и колективним уговором.

Шта је још лоше урађено?

Питање отпуштања радника. Наиме, не може неко да васпусти како хоће, и то без икакве процедуре. Такође, морамо решити и питање репрезентативности синдиката и послодаваца.

Где је запело са општим колективним уговором?

Крајем прошле године требало је да дођемо до овог уговора. Испреговарали смо све елементе, осим износа регреса и накнаде председнику синдиката код послодавца. У протеклих годину и по одржали смо безброј састанака сваке врсте, и тајних и јавних, и посебних и са свима.

Понудили смо да минимум регреса буде износ најниже плате, односно 410 КМ. Ко то не може да издвоји, уз ионако мизерне плате, не треба да постоји. Онај за кога ова цифра значи пропаст, нека пропадне одмах. С друге стране, послодавцима није спорна накнада за синдикалне представнике, него постојање синдиката.

У чему је суштина преговарања?

Преговори подразумевају да се резултат приближава снагом аргумената, да нема ни пораженог ни побеђеног, а да онај у чије се име преговарамо има корист од тога.

Да ли је у социјалном дијалогу могуће урадити било шта, а да нема ни поражених ни побеђених?

Код нас се сва политика темељи на томе да некога уништите. А већ годину и по овде се интензивно ради на разарању синдиката.

Какав је распоред снага за преговарачким столом?

Моћ је у рукама Шкребића и Савановића, а моћ синдиката у људима који су спремни да, када се за преговарачким столом не постигне договор, покажу лице и јавно кажу - ми смо ти у име којих је синдикат преговарао, који потврђујемо да је то истина. Након тога, незадовољство се показује прекидом рада, уз поруку – ако нећете колективни, за 24 часа следи обустава рада на сат времена у свим предузећима.

Јесу ли радници спремни на то?

Не, бар тако кажу председници гранских синдиката. Радници се плаше борбе за своја права, а страх је најчешће препрека побуни.

Шта вас је највише наљутило у причи око општег колективног уговора?

То што је одређеном броју послодаваца застрашујуће да са својим радником који представља синдикат преговарају о износу плате. С друге стране, Закон о раду је рекао да радник има право на регрес, а он се одређује колективним уговором. Ако радници у РС у јавним фирмама имају регрес по 1.000 КМ, не видим ниједан разлог да послодавци не прихвате поменути износ.

Како испреговарасте повећање најниже плате?

Преговарати о парама мучан је и тежак посао и у кругу породице, а камо ли код онога чији је капитал и онога ко свој рад треба да прода. Преговори за повећање од 15 КМ најниже плате трајали су 3 месеца. Проблем је што најпре морате да се изборите да добијете неку норму, односно право. Онда да се то право примени, а када се крши, да убедите радника да тужи.

Јесу ли радници спремни на овај корак?

Нису, јер су емоционално везани за предузеће. Млади немају такву врсту емоције, они имају јасан интерес. Међутим, старији, који носе реални сектор, предузеће у којем раде доживљавају као своју кућу и тако се понашају.

Шта највише замерате послодавцима?

Наше је право да преговарамо о цени нашег рада. Међутим, ту настаје конфликт. Послодавац каже: “Ко сте ви да одређујете колика ће бити плата радника и ко је радник да одређује колика ће бити плата у мојој фирми?!”. А модел преговарања није измислио синдикат у РС, то је

европски модел, стандард Међународне организације рада. На томе се темељи економија. Дакле, на једној страни је капитал, а на другој рад. Једно без другог не може. Замерају вам да често агресивно наступате у комуникацији са осталим социјалним партнерима? Ту није реч о агресивности. Радим типичан мушки посао, са мушкарцима који имају моћ, који имају капитал. Ја, с друге стране, морам узети нешто пара за раднике. Ту је почетак и крај сваке хармоније. На то све, долази вређање, понижавања, омаловажавања. Ако то неко види као агресивност или моју реторичку надмоћ, шта да радим. Ипак, чињеница је да и Савановић и Шкребић у јавним наступима тешко могу да дођу до речи од вас. Само радим најбоље што могу. А највише ме може изнервирати људска глупост и лаж, па можда не знам поставити границу кад треба да се зауставим. На недавној прес конференцији о повећању најниже плате, јавност је, можда по први пут, имала прилику да вас види на ивици суза. Шта вас је толико потресло? Цео свет ми се срушио када су послодавци заузели став да је за смрт радника довољно 400-500 КМ. Значи, ти људи су подцењени и након смрти. Тада једноставно нисам могла да сакријем емоције и показала сам слабост. На чему ће бити фокус у овој години? Наша амбиција је иста – радити на повећању плата и права радника. Је ли лане било и неких добродели за раднике? Има помака, али спорадичних. Дошло је до повећања најниже плате, а бележимо и редовнију уплату доприноса у приватном сектору. Међутим, док смо се ми бавили проблемима у овом сектору, искочиле су потешкоће у јавном, посебно у здравству. Зашто радници одлазе из РС? Први разлог је економске природе. Већина ради за плате којима не могу да задовоље ни оне најосновније потребе. Шта нас у овом погледу чека у наредном периоду? Пошто су мало плаћени, људи ће одлазити. А родитељи не желе да дају децу за, на пример, обућаре и текстилце, јер ће данас-сутра, без свеца и петка, радити за сићу. Колико је пара потребно да једна породица пристојно живи? Најмање 2.000 КМ, односно да оба радно способна члана раде и примају по 1.000 КМ. Нажалост, такви су ретки.